

Univerzita Karlova v Praze - Pedagogická fakulta
Katedra občanské výchovy a filosofie
M. D. Rettigové 4, 116 39 Praha 1

Posudek oponenta bakalářské práce

Jméno studentky: Lucie Hokeová

Název práce: *Narození dítěte – rituály, zvyky*

Jméno vedoucí práce: Mgr. Markéta Dvořáková

I. Formální kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Cíl práce je zformulován a odpovídá zadání a názvu práce.	X		
2. Metody využité autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.	X		
3. Struktura práce je logická a odpovídá zvolenému tématu.		X	
4. Závěr shrnuje dosažené poznatky a formuluje přínos k řešení problému.		X	
5. Autor nic podstatného neopomenul (zadání, obsah, úvod, pojednání, závěr, resumé v češtině a cizím jazyce)	X		

Slovní ohodnocení

Lucie Hokeová v *Úvodu* sděluje, že „cílem práce je ukázat, jak česká rodina a společnost vítá a začleňuje dítě mezi sebe. Práce je zaměřena na období od roku 1993, kdy vznikla Česká republika, až do roku 2008,“ (s. 8) přičemž z názvu práce je patrné, že autorce jde o rituály a zvyky, které se váží k narození dítěte a k jeho začleňování do širšího společenství. Předně je třeba ocenit jasné časové i geografické vymezení tématu práce. Bohužel však práci chybí jasnější koncepce, kterou by autorka mohla ve svém textu naplňovat, a to se ke škodě práce projevuje tím, že bakalářská práce trpí jistou neujasněností a nevyvážeností a vyznačuje se ne zcela logickou strukturou, a toto vše vede k tomu, že cíl práce de facto není splněn, respektive je splněn jen částečně.

Za jistý nedostatek považuji, že se autorka ve své práci nezmiňuje o metodě, kterou používá, ale je celkem zjevné, že volí postup, kdy vychází z již existující literatury a výzkumů. Takže tento nedostatek nepovažuji za nijak stěžejní. Závažnějším problémem představují struktura a obsah práce.

Přestože se práce má zabývat zvyky a rituály, tak v práci nejsou nikde uvedeny definice těchto jevů a už vůbec nic se nedozvíme o jejich odlišných pojetích v rámci různých antropologických a sociologických škola a směrů. To, že si autorka jasně nevymezila předmět své práce (rituály a zvyky) se pak projevuje jednak v tom, že mnohé kapitoly práce se zvyků a rituálů spojených s narozením dítěte a s jeho začleňováním do společnosti dotknou jen částečně, a dále v tom, že práce nemá ujasněnou strukturu. V práci vlastně není vysvětleno (resp. důvody zmíněné v *Úvodu* jsou jen povšechné), proč se autorka bude zabývat zrovna zvolenými oblastmi a není ani příliš jasné, proč se některým věnuje podrobněji a jiných se jen lehce dotkne (*Těhotenství* - rozsah 4 strany; *Jméno* – rozsah 14 stran; *Příjmení* – rozsah 6 stran; *Preference pohlaví dítěte* – rozsah 10 stran; *Porod* – rozsah 8 stran; *Mateřství a otcovství* – rozsah 9 stran; *Šestinedělí* – rozsah 3 strany; *Vítání občánků* – 5 stran; *Křest* – 26

stran; *Utváření identity podle pohlaví* – rozsah 2 strany; *Novorozenec a jeho práva* – rozsah 3 strany).

Za největší problém týkající se obsahu práce ovšem považují již výše zmíněnou skutečnost, že autorka se v některých kapitolách o současných zvycích a rituálech zmiňuje jen okrajově a vesměs není uvedena četnost výskytu daných zvyků či rituálů. Uvedu zde jen některé příklady. Hned v první kapitole se autorka zmiňuje o některých minulých a několika současných pověrách a podává stručný výčet toho, co se v průběhu těhotenství pro dítě kupuje, nicméně kromě tradice nekupování kočárku před narozením dítěte a házení zrněk rýže na novomanžele jsem v kapitole žádné současné zvyky a rituály nenašla. Dalším problémem první kapitoly je, že autorka nikde neuvádí, jak velká část populace se v současnosti zmiňovanými tradicemi řídí. V kapitole *Porod* studentka věnuje poměrně velkou část kapitoly popisu minulých zvyků a rituálů, ale o současných zvycích a rituálech, kromě popisu příjmu ženy do porodnice a kromě zmínky o tom, že dnes už je možné mít u porodu partnera rodičky a že ty ženy, které se pro přítomnost partnera rozhodly, hodnotí tuto zkušenost kladně, a kromě uvedení faktu, že je možné родit i doma či do vody, ale že naprostá většina porodů v ČR probíhá v porodnicích, se o současných zvycích a rituálech nic nedovíme. V kapitole *Mateřství a otcovství* autorka dobře uvádí do problematiky sociální konstrukce genderových a rodičovských rolí a prokazuje (v maximální míře v jaké to je na osmi a půl stranách možné), že rozumí danému tématu, nicméně zvyků a rituálů se čtenářky a čtenáři nedočkají. Respektive je jisté možné jako ke zvyku přistupovat k autorkou zmíněné skutečnosti, že v České republice jsou to většinou matky, kdo čerpá rodičovskou dovolenou, to je však bez hlubší analýzy kontextu a příčin tohoto jevu celkem banální konstatování. Problémy podobné uvedeným příkladům se dají najít i v ostatních kapitolách práce s výjimkou kapitol *Vítání občánků* a *Křest*, kde se autorka zabývá konkrétními rituály. Problémem kapitoly *Křest* je ovšem to že je naddimenzována oproti ostatním částem práce, a to aniž by tato skutečnost byla nějak vysvětlena. Skoro se zdá (ale můj dojem může být zcela mylný), že autorka původně chtěla psát jen o křtech, a možná i vítání občánků, a ostatní kapitoly jsou jen jakýmsi nutným doplňkem, aby bylo učiněno zadost názvu a cíli práce. Ať už důvody, které k naddimenzovanosti kapitoly o křtu byly jakékoliv, rozsah a pojetí této kapitoly vedou k otázce, proč si autorka téma své bakalářské práce nezúžila a nerozhodla se například pro komparaci křtů u jednotlivých křesťanských církví, anebo mohla provést srovnání křtů a náboženských obřadů týkající se nově narozených v rámci jiných vyznání.

Co se týče *Závěru* práce, zde se naplno projevují nedostatky práce jako celku. Protože autorka si ve své práci nevytyčila jasnou koncepci, která by jí skutečně umožnila komplexně ukázat, „jak česká rodina a společnost vítá a začleňuje dítě mezi sebe,“ tak *Závěr* nemohl dopadnout jinak než jako resumé témat, kterým se studentka v práci věnovala. A jelikož si autorka nevymezila kategorie zvyku a rituálu a ani si nevytyčila kritéria, na základě kterých se bude některými rituály a zvyky zabývat a jinými nikoliv, a jelikož se mnohdy v jednotlivých kapitolách současných zvyků a rituálů spojených s narozením dítěte a s jeho začleňováním do společnosti jen lehce dotkla, tak se čtenáři a z čtenářky z tohoto závěrečného resumé ani příliš nedozvědí o současných zvycích a rituálech týkajících se očekávaných a nově narozených dětí. Na základě celku práce a *Závěru* lze tedy říci, že autorka svůj v *Úvodu* deklarovaný cíl splnila jen částečně.

Shrnuto, hlavním problémem předkládané práce je skutečnost, že si autorka vytyčila příliš velký úkol, který si navíc jasně nevymezila, a tak jej ani nemohla adekvátně splnit. Takže ačkoliv je zpracování jednotlivých kapitol (pokud nebereme v potaz cíl práce) na slušné úrovni, práce jako celek vysokou úroveň nemá.

II. Obsahová kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Práce prokazuje porozumění autora problematice.		X	
2. Opírá se o relevantní prameny a literaturu .	X		
3. Adekvátním způsobem s nimi pracuje.	X		
4. Zpracování vykazuje rysy originality a vlastního přínosu .	X		
5. Je obohacím problematiky vzhledem k interdisciplinárnímu charakteru studovaného oboru (ZSV).	X		

Slovní ohodnocení

Vzhledem k tomu, jakým všem jevům se autorka věnuje při zpracovávání svého záměru „ukázat, jak česká rodina a společnost vítá a začleňuje dítě mezi sebe,“ a vzhledem k tomu, jak využívá relevantní demografické, sociologické, filozofické, náboženské a jiné literatury je rozhodně možné říci, že Lucie Hokeová ke zvolenému tématu přistupuje z interdisciplinární perspektivy. A právě v této interdisciplinaritě a v tomto v tomto pokusu o komplexní pojednání tématu je možné spatřovat vlastní a originální přínos autorky ke zvolené tematice.

Co se týče porozumění zkoumané problematice, zde je jednoznačné, že autorka rozumí jevům, kterým se věnuje v jednotlivých kapitolách své bakalářské práce. Co mi brání napsat, že autorka bezezbytku prokázala porozumění problematice rituálů a zvyků, „jimiž česká rodina a společnost vítá a začleňuje dítě mezi sebe,“ je výše zmíněná skutečnost, že se na obecné (teoretické) rovině nevěnuje problematice zvyků a rituálů a že tyto termíny pro potřeby své práce nijak nevymezuje.

III. Jazyková kritéria

	ano	zčásti	ne
1. Práce je bez gramatických a stylistických chyb .	X		
2. Práce je psána kultivovaným odborným jazykem .	X		
3. Student zvládl a rozumí terminologii oboru a tématu, jímž se zabývá.	X		
4. Student pracuje správně s odkazy a citacemi , odlišuje parafráze a vlastní myšlenky.	X		
5. Práce je vybavena vhodně (ve shodě s charakterem zvoleného tématu) doplňky textu (graf, tabulka, obrazové přílohy apod.)	X		

Slovní ohodnocení

Předkládaná práce je napsána srozumitelným a kultivovaným odborným jazykem bez gramatických a stylistických chyb (byť lze na některých místech nalézt drobné překlepy či výpadky z vazeb) a autorka v ní přesvědčivě prokázala, že rozumí terminologii oboru a tématu, jímž se zabývá. S odkazy a citacemi z literatury pracuje naprosto korektně. Práce je rovněž vhodně vybavena tabulkami a obrazovými přílohami. Je jen škoda, že autorka na tabulky, které umístila do *Příloh*, neodkazuje v rámci textu. Je vůbec otázkou, zda by některé tabulky (např. tabulky z *Evropské studie hodnot*, tabulky o nejčastějších jménech, tabulky o počtech pokřtěných) nebyly funkčnější, pokud by byly umístěny přímo v textu jednotlivých kapitol.

IV. Otázky k obhajobě

- 1) Mohla by autorka definovat termíny *zvyk* a *rituál* a vymezit pojetí, v jakém s těmito pojmy pracovala ve své práci.
- 2) Jaké jsou v rámci České republiky pro období let 1993 – 2008 nejčastěji užívané zvyky a rituály spojené s narozením dítěte a s jeho začleňováním do širšího společenství.

Navržená známka

Práce sice trpí celou řadou vážných nedostatků, nicméně je třeba ocenit množství literatury, se kterou studentka pracovala, velice korektní práci s poznámkovým aparátem a uvádění všech zdrojů informací, včetně emailové komunikace, a podrobné zpracování některých dílčích témat (*Křest, Jméno, Preference pohlaví dítěte*). Z těchto důvodů doporučuji práci k obhajobě a to s hodnocením *velmi dobře*.

V Praze, 9.5.2011

PhDr. Zuzana Kubišová